



KOMISIJA ZA RAČUNOVODSTVO I REVIZIJU  
BOSNE I HERCEGOVINE

ISPIT ZA STJECANJE PROFESIONALNOG ZVANJA  
**OVLAŠTENI REVIZOR**  
(ISPITNI TERMIN: NOVEMBAR/STUDENI 2025. GODINE)

PREDMET 10:  
**NAPREDNO UPRAVLJAČKO RAČUNOVODSTVO**

**ESEJI:**

**Esej broj 1 – O AKTIVNOSTIMA UPRAVLJAČKOG RAČUNOVODSTVA  
U FUNKCIJI PODRŠKE OČUVANJU ŽIVOTNE SREDINE**

**Smjernice za odgovor:**

- *Obrazložiti eksterni i interni uticaj na potenciranje važnosti uticaja poslovne aktivnosti na životnu sredinu, objasniti pojam „računovodstvo uticaja poslovanja na životnu sredinu“ (eng. environmental accounting – EA) i računovodstvenu ulogu pri redefinisaju poslovne strategije, navesti i objasniti vrste podjele troškova zaštite životne sredine, te kako identifikovati troškove zaštite životne sredine.*

---

**Esej broj 2 – Budžet i centri odgovornosti**

**a) Definišite i obrazložite:**

- budžet,
- budžetski ciklus,
- polazne pretpostavke i korake za sastavljanje operativnog budžeta kod profitnih organizacija,
- osnovne vrste budžeta. (10 bodova)

**b) Obrazložite i definišite:**

- centre odgovornosti,
- računovodstvo odgovornosti,
- osnovne tipove centara odgovornosti,
- odgovornost i mogućnost kontrole menadžera preko centara odgovornosti. (10 bodova)

## **ZADACI:**

### **Zadatak broj 1**

Preduzeće „A“ planira da organizuje proizvodni proces po principu „upravo na vrijeme“, što bi podrazumijevalo dodatne troškove od 70.000 n.j. na godišnjem nivou. U preduzeću previđaju da bi koristi od ovakvog sistema organizovanja proizvodnje bile sadržane u sljedećim očekivanim uštedama:

- vrijednost prosječnih zaliha bi bila smanjena sa 700.000 n.j. na 250.000 n.j.
- troškovi osiguranja zaliha i neophodnog prostora za njihovo skladištenje koji trenutno iznose 120.000 n.j. bili bi smanjeni za 70%,
- veća pažnja posvećena kvalitetu zaliha dovela bi do smanjenja troškova ponovne obrade i korekcije učinaka za 60% (trenutno, ti troškovi su 280.000 n.j.),
- poboljšanje kvaliteta bi omogućilo povećanje prodajne cijene za 6 n.j. po komadu, a trenutna prodajna cijena je 60 n.j./kom. gotovog proizvoda.

Pored navedenih podataka poznato je da preduzeće prodaje 50.000 komada gotovih proizvoda godišnje, te da je očekivana stopa povrata na sredstva angažovana u zalihama 15% na godišnjem nivou.

**I. Organizacija proizvodnog procesa po principu „upravo na vrijeme“ omogućila bi uštede u troškovima u iznosu od:** (10 bodova)

- a) 249.500 n.j.
- b) 255.500 n.j.
- c) 505.000 n.j.
- d) 318.750 n.j.

**II. Organizacija proizvodnog procesa po principu „upravo na vrijeme“ omogućila bi dodatne prihode u iznosu od:** (3 boda)

- a) 3.000.000 n.j.
- b) 300.000 n.j.
- c) 3.300.000 n.j.
- d) 330.000 n.j.

**III. Organizacija proizvodnog procesa po principu „upravo na vrijeme“, omogućila bi povećanje poslovnog rezultata u iznosu od:** (2 boda)

- a) 3.505.000 n.j.
- b) 3.555.500 n.j.
- c) 579.500 n.j.
- d) 549.500 n.j.

**Dokaz za odgovore: I. II. i III.**

**IV. Za navedenu odluku, irelevantni su: (5 bodova)**

- a) postojeći prihodi od prodaje 50.000 kom. po prodajnoj cijeni od 60 n.j./kom.
- b) sposobnost dobavljača da tražene inpute dostavlja u skladu sa terminskim planom
- c) sposobnost kupca da preuzima završene proizvode u skladu sa terminskim planom
- d) troškovi amortizacije opreme koja će biti nastavljena da bude korišćena nakon uvođenja koncepta uvođenja zaliha „upravo na vrijeme“

### **Zadatak broj 2**

Preduzeće "Lamper" kupuje 8.000 m<sup>3</sup> drveta, po cijeni od 250 KM / m<sup>3</sup> čijom preradom je proizvedeno 2.000 m<sup>3</sup> uže daske i 4.000 m<sup>3</sup> šire daske. Prodajna cijena uže daske je 500 KM / m<sup>3</sup> sa dodatnim troškovima od 70.000 KM i šire daske 600 KM / m<sup>3</sup>, sa dodatnim troškovima od 230.000 KM. Nije bilo zaliha proizvoda na početku. Pola proizvodnje uže i šire daske je dalje prerađeno: uže daske u 6.000 m<sup>2</sup> lamperije uz dodatne troškove od 25.000 KM, a šire daske u 14.000 m<sup>2</sup> ploča za namještaj uz dodatne troškove od 35.000 KM. Prodata je sva uža i šira daska, kao i lamperije po cijeni od 40 KM / m<sup>2</sup> i 10.000 m<sup>2</sup> ploča za namještaj po cijeni od 100 KM / m<sup>2</sup>. Zajednički troškovi se raspoređuju po **metodi neto prodajne vrijednosti u tački razdvajanja**.

**Utvrđite slijedeće:**

- a) Alokaciju zajedničkih troškova po neto prodajnoj vrijednosti na užu i širu dasku i troškovnu cijenu po jedinici istih i bruto maržu po jedinici. Odgovoriti na pitanje koji proizvod ima veću bruto maržu po jedinici. (8 bodova)
- b) Alokaciju zajedničkih troškova po neto prodajnoj vrijednosti na lamperiju i ploče za namještaj i bruto maržu po jedinici. Odgovoriti na pitanje koji proizvod ima veću bruto maržu po jedinici. (8 bodova)
- c) Bruto dobit za datu prodaju ukupno i po proizvodima uz kontrolu obračuna preko bruto jedinične marže. Odgovoriti na pitanje koji proizvod ima najveću bruto dobit. (4 boda)

---

### **Zadatak broj 3**

Izvršite alokaciju prihoda proizvoda koji se prodaju u paketu ako paket sadrži kombinaciju tri različita deterdženta A, B i C, ako su pojedinačne vrijednosti za njih slijedeće:

OPIS	Deterdžent A	Deterdžent B	Deterdžent C
Prodajna cijena u KM	30	20	10
Troškovi pojedinačnih proizvoda	20	10	5
Prihodi ostvareni u prethodnom periodu	1.000.000	3.000.000	4.000.000

Deterdženti se prodaju u paketu na slijedeći način:

$$A + B = 40, A + C = 30, A + B + C = 50.$$

**Alokaciju izvršite koristeći slijedeće metode:**

- a) Individualna prodajna cijena. (5 bodova)
- b) Jedinični troškovi. (5 bodova)
- c) Fizičke jedinice. (5 bodova)
- d) Na osnovu ostvarenih prihoda u prethodnom periodu. (5 bodova)